

Strategi for arbeidet med EU Ecolabel 2026

EU Ecolabel er det offentlige europeiske miljømerket som forvaltes av den Europeiske Kommisjonen i samarbeid med EUs medlemsstater og EØS-landene. Miljømerkeordningen ble opprettet i 1992. Reglene for ordningen er fastsatt ved Rådets og Parlamentets forordning EC/66/2010. Miljømerking Norge ble oppnevnt som norsk ansvarlig organ i 1995 i henhold til den daværende forordningen, og har representert Norge siden.

EU Ecolabel administreres av den Europeiske Kommisjonen som også har sekretariatet. Selve kriterieutviklingen ble i forbindelse med revisjonen av forordningen i 2010 lagt til Kommisjonens eget Joint Research Center, JRC i Sevilla, Spania.

EU har tatt initiativ til å forbedre sammenhengen mellom de forskjellige miljøpolitiske virkemidlene, og det arbeides for at EU Ecolabel skal bidra til det generelle rammeverket for bærekraftig produksjon og forbruk. EU Ecolabel fremheves som en viktig brikke innen sirkulær økonomi der det spesielt pekes på EU Ecolabels rolle innen offentlige innkjøp og som benchmark for «Environmental Excellence».

European Union Ecolabelling Board (EUEB)

EUEB er det overordnede styrende organ for ordningen der representanter fra EUs medlemsstater og EØS-landene møtes. Miljømerking Norge deltar på vegne av Norge. I tillegg har en rekke interesserte parter oppnevnt representanter til EUEB, og disse deltar på lik linje med medlemslandene/EØS-landene.

Bureau Européen des Consommateurs (BEUC)

EUROCOOP

European Environmental Bureau (EEB)

Business Europe

European Association of Craft, Small & Medium-sized Enterprises (UEAPME)

EUROCOMMERCE

EUEB ledes i utgangspunktet av en valgt representant blant EUEBs medlemmer. Formannen velges for 2 år ad gangen, men etter Ineke Vlot fra Nederland sin siste periode (vår 2024) var det ingen som stilte til valg. Kommisjonen har siden da overtatt ansvaret. På møtet i november 2024 foreslo de imidlertid en rulleringsordning for et år av gangen, som innføres fra neste møte i mars 2025. Tyskland og Kroatia blir hhv. formann og vise-formann i 2025.

EUEB gir råd og assistanse til Kommisjonen vedrørende implementering av forordningen. EUEB diskuterer også forslag til miljøkrav og er en del av den

forberedende saksbehandlingen før kriteriedokumentene går til avstemning blant medlemslandene i Regulatory Committee.

Det er planlagt to møter i EUEB i 2026: i uke 21 (mai, fysisk i Brussel) og i uke 47 (november, digitalt).

Regulatory Committee (RC)

Komiteen er opprettet i henhold til EUs «comitology». Her møtes medlemslandene for å fatte vedtak om nye og reviderte krav til miljømerking. Norge har formelt ikke rett til å møte eller tale i komiteen, men Miljømerking får likevel delta og uttale seg om Norges posisjon. I desember 2017 endret Kommisjonen praksisen med at Norge kunne delta under hele møtet i komiteen, og vår representant må nå forlate møtet under selve avstemningen. Dette er i tråd med EØS-avtalens bestemmelser.

Ad hoc working groups (AHWG)

I henhold til forordningen skal forslag til kriterier for tildeling av miljømerket diskuteres i en arbeidsgruppe der alle interesserte parter er invitert. Det opprettes derfor en AHWG for hver produktgruppe som det skal utvikles kriterier for, og når disse skal revideres. Joint Research Center, Sevilla, utarbeider tekniske rapporter samt forslag til miljøkrav for produktgruppen, som presenteres og diskuteres i arbeidsgruppen. Fra Norge deltar Miljømerking på disse møtene for relevante produktgrupper, og deltagelsen prioriteres da vi her kan få innflytelse til tross for at vi ikke har stemmerett i Regulatory Committee.

Competent Body Forum (CB-Forum)

CB-Forum ble opprettet som et uformelt organ av og for de ansvarlige organene da det var behov for et lukket forum der søknadsbehandlingen kunne bli diskutert. Norge var en av initiativtagerne til forumet og ledet forumet i årene 2005-2010. Formålet er å harmonisere behandlingen av lisenssøknader, og utveksle erfaringer mellom deltakerlandene. CB-Forum er et svar på forordningens artikkel 4.4 som skal sikre at søknadsbehandlingen gjøres på en konsistent måte. Forumet tar opp alle spørsmål som de ansvarlige organene måtte ha til tolkninger av kriteriene og kravene, og til dokumentasjonen som skal sendes inn med søknad om lisens på EU Ecolabel. Av hensyn til søkerne, er forumet lukket for andre enn de ansvarlige organene og Kommisjonen. Forumet initierer forslag til endringer og forbedringer av miljøkravene der dette er nødvendig.

Hovedstrategi for Norges deltagelse i arbeidet med EU Ecolabel

Miljømerking Norges arbeid skjer i samsvar med Instruks om utredning av statlige tiltak (ny instruks med ikrafttreden 1. november 2024) av 18. oktober 2024.

Nødvendig forankring av norske standpunkter skjer i samråd med Barne- og familiedepartementet og Klima- og miljødepartementet.

1. Utvikling av strenge og relevante miljøkrav

Det viktigste Norge kan bidra med til EU Ecolabel er å gi innspill til strenge og relevante krav til relevante produktgrupper som det arbeides med og hvor vi i Norge har erfaring med produktområdet. Miljømerking Norge har sammen med de andre nordiske landene som arbeider med miljømerket Svanen god kompetanse på de fleste produktgrupper EU ønsker å lage miljøkrav for. Miljømerking har også relevant erfaring når det gjelder hvordan kravene virker i praksis gjennom arbeidet med det offisielle, nordiske Svanemerket. Miljømerking har derfor prioritert å gi innspill til produktområder det arbeides med i Ad Hoc Working Groups og i European Union Ecolabelling Board.

2. Bidra til utviklingen av EU Ecolabel

Gjennom arbeidet med Svanemerket, har Miljømerking Norge lang erfaring med hva som skal til for at en miljømerkeordning skal fungere best mulig. Norges representant er derfor en aktiv bidragsyter til policy- og strategidiskusjoner i European Union Ecolabelling Board, og i eventuelle arbeidsgrupper som nedsettes av den europeiske kommisjonen hver gang forordningen skal revideres.

3. Behandle søknader om lisens på EU Ecolabel

De ansvarlige organene i hvert land behandler søknader om lisens for å benytte EU Ecolabel fra produsenter i sitt eget land, og fra produsenter som ønsker å selge sine produkter i landet. Miljømerking Norge tar imot slike søknader og innvilger lisens til norske og utenlandske søkere.

I Norge har vi 13 lisenser (tekstil 10, kopi- og trykkipapir 2 og møbler 1) pr 31/12-2025. Det er 4 søknader under behandling. Dette omfatter søknader om utvidelse av lisens og en helt ny søknad for sko/fottøy.

Arbeidsplan

Planen for kriterieutviklingen er vist i tabellen nedenfor, der R står for revisjon av allerede eksisterende produktgrupper og N betyr nye produktområder. Flere revisjoner er utsatt pga Kommisjonens arbeid med Grønn giv og fokus på å strømlinjeforme EU Ecolabel med andre EU-instrumenter som den nye økodesignforordningen.

Kriterieprosjekt	Kriteriearbeid planlagt/pågår	Planlagt vedtatt i Reg. Com
Maling (R)	Ferdig	2025
6 produktgrupper av rengjøringsmidler (R)	Kriteriearbeid pågår	2026
Overnattingssteder (R)	Kriteriearbeidet startet	2027
Innendørs renholdstjenester (R)	Kriteriearbeidet startet	2027
Fottøy	Forslag om å starte revisjonen i 2026 - foreløpig	
Smøremidler	Forslag om å starte revisjonen i 2026 - foreløpig	
Tekstiler (R)	Forberedende studie pågår, koordineres med økodesignforordningen. Krav under økodesignforordningen planlagt ferdig i 2027.	2028
Gulvbelegg av tre, kork og bambus (R)	Oppstart utsatt pga. potensiell synergi med ny økodesignforordning. Revisjon starter etter starten av revisjon av møbler - foreløpig	2029
Møbler og madrasser (R)	Oppstart utsatt pga. potensiell synergi med ny økodesignforordning.	2030

EU Ecolabel skal bli bedre kjent

Øke kunnskapen om EU Ecolabel hos forbrukere

Det er et mål om på sikt å gjøre EU Ecolabel bedre kjent i den norske befolkningen. En norsk forbrukerundersøkelse gjennomført på oppdrag for Miljømerking Norge (Opinion 2025) viste at 22 % av norske forbrukere kjenner til EU Ecolabel.

Her er det et klart forbedringspotensial, men skal det bli vesentlige forbedringer er det behov for mer ressurser til markedsføring og kommunikasjon om ordningen. Det er også en kompliserende faktor at vi har svært begrenset informasjon om hvilke EU Ecolabel-merkede produkter som finnes i norske butikker og hos leverandørene i proffmarkedet.

Vi har oversikt over de 13 norske lisensene (som i hovedsak er produkter for bedriftsmarkedet), men har lite kjennskap til hvilke sertifiserte produkter som ellers er tilgjengelige for norske forbrukere.

Påvirke innkjøpere til å etterspørre EU Ecolabel

I offentlige anskaffelser er EU Ecolabel likestilt med Svanemerket. I dag administrerer Miljømerking Norge *Nettverk for miljømerket innkjøp*. Her er 85 virksomheter med, inkludert mange kommuner. Formålet med nettverket er å

bidra til at innkjøpere i større grad etterspør varer og tjenester med troverdige miljøsertifiseringer. Nettverket er merkeuavhengig. EU Ecolabel er allerede i dag etterspurt av nettverks-medlemmene og andre offentlige innkjøpere, på lik linje med Svanemerket. Likevel er det stort potensial i å tydeliggjøre EU Ecolabel som verktøy i anskaffelser. Dersom innkjøpere får større valgmuligheter, kan det på sikt bidra til økt antall valgbare miljømerkede varer og tjenester på det norske markedet.